

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Quo pertinuerit, quod ad hoc opus procedens spiritus sanctus, non in
qualicunq[ue] specie, sed in specie columbæ apparuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

3. Reg. 6

Exornatio do-
mus non ma-
nufacte appa-
ruit anno era-
ris Christi tri-
cesimo Lu. 3

Aug. sunt cha-
rismata spi. s.
1. Cor. 12
Iohan. 7.
Iohan. 17

Manus Chris-
ti tornatiles,
aurea. Ca. 7

Mar. 3

J. T. m. 3

Christus p no-
bis pœnitens-
tiam egit.
Phil. 2
Efa. 53
Leui. 1 & 5.
Lex mystica
de columba i
holocaustum
oblata

Heb. 9.

Dificata domo ista siue tēplodñici corporis Quid deinde factum est? Quo modo exornata siue decorata est? Domum quoq; (ait scriptura mystica) ante oraculum operuit Salomon auro purissimo, & affixit laminas clavis aureis, nihilq; erat in templo, quod non auro tegeretur. Sed & totum oraculi altare texit auro. Et fecit in oraculo duo Cherubin de lignis oliuay. ¶ Sed secundum typum illius manufactæ exornationis quam totam hic præscribere nimis longū esset, exornata est domus non manufacta, de qua nunc loquimur, scilicet humanitas Christi, nostri saluatoris, anno tricesimo suæ ætatis. Nam usq; ad annum illum ignotus inter homines mansit. Illo deniq; anno (sicut Euangelistæ manifeste dicunt) ipse autem Iesus erat incipiens quasi annorum triginta, cum baptizaretur à Iohanne, descendit spiritus sanctus corporalis specie, sicut columba, in ipsum, & ipse plenus spiritu sancto regressus à Iordane. Quid ergo est plenum spiritu sancto regressum esse à Iordane: cum sine dubio plenus spiritu sancto fuerit ab ipsa conceptione. Quid (inquam) est uel erat plenum spiritu sancto à Iordane regredi, nisi quia iam tempus erat, opere exercere quæ prius in potestate habebat charismata spiritus sancti. ¶ Hoc autē aug. uerq; auz purissimū ē, lapides pretiosi sunt, uide licet sermo sapientiæ, sermo scientiæ, operatio uirtutum, gratia sanitatum, prophetia, discretio spirituum, interpretatio sermonum. Huiusmodi charismata sic extunc opere cœpit exercere, ut nunquam sic locutus fuerit homo sicut hic, & nemo alius unquam talia fecerit opera, qualia fecit hic. Nonne igitur domus illa operata est auro purissimo, nihilq; erat in tēplo quod nō auro tegeretur? ¶ Tamen auro siue splendore auri, deletata sponsa eius, dicit in canticis; Manus eius tornatiles, aureæ, plenæ hyacinthis. Tornatiles, id est, ad operandum citæ uel faciles: aureæ, id est, operantes potentia diuinæ naturæ: plenæ hyacinthis, id est, cœlestia sacramenta spirantes in exterioribus signis. Eatenus non apparebat, quod ornata esset domus huiusmodi ornatu. usq; adeo inusitatum fuerat per annos triginta, ut cū discipulos eligeret, & illis quoq; talium operum faciendorum potestate daret, fieret nimis admirationis stupor in eum, sicut Marcus euidenter narrat. Et cum audissent (inquit) sui, exierunt tenere eum. Dicebant enim, quoniam in furorem uersus est.

¶ Quo pertinuerit, quod ad hoc opus procedēs spiritus sanctus, non in qualicunq; specie, sed in specie columbæ apparuit. Ca. X

¶ Vo pertinuit quod ad hoc opus spiritus sanctus non in qualicunq; specie, sed in columbæ specie procedens apparuit? Reuera ad magnū pietatis sacramentum, quod manifestatum est (ait apostolus) in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditū ē in hoc mundo, assumptū est in gloria. ¶ Non enim illud solum attendere debes, quod extunc uerbum in carne, deus in homine, miraculis cœpit clarificari, immo quod tunc pœnitentiam pro nobis agendam suscepit, baptizatus baptismo Iohannis, uidelicet in pœnitentiam, quam protinus à ieiunio quadraginta dierum inchoauit, & in ea perseverauit usq; ad mortem, mortem autē crucis. Vere magnum pietatis sacramentum, quia dominus posuit in eo iniquitates omnium nostrum in pœnitentiam. ¶ Nam eiusmodi pœnitentiam, morte crucis consummatam, lex sacra & mystica in sacramento sacrificij signauerat dicendo: Si holocausti oblatio fuerit domino, de turturibus & pullis columbæ, offerat eas sacerdos ad altare, & retorto ad collum capite, & rupto uulneris loco, decurrere faciet sanguinem super crepidinem altaris. Non secabit, nec ferro diuidet eam, & adolebit super altare lignis igne supposito, holocaustum ē et oblatio suauissimi odoris domini. Quid enim in hac oblatione turturis & columbæ, quæ pro peccato iubetur offerri, atq; ut post mortem hostiæ caput corpori inhaeret, nisi mediatoris nostri persona signatur? Redemptoris enim nostri mors, ad coniunctionem sui corporis, id est, Ecclesiæ, ualuit, non ad separationem. Mediator enim dei & hominū, id est, caput omnium nostrum, est uere mundationis hostia. Vnde pro nobis mortem pertulit, unde nobis uerius inhaeret. Post sectionem ergo caput columbæ suo corpori inhaeret, quia Christum & Ecclesiam nec mors interueniens diuidit. Multum igitur pertinuit ad magnum sacramentum pietatis, quod spiritus sanctus in specie columbæ super eum apparuit, de quo Apostolus ait, quia per spiritum sanctum semetipsum immaculatū offerēs Deo enim.

Deo, emundauit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruiendum deo uiuenti. ¶ Adde, quod ibidem Baptista Iohannes, ubi testimonium perhibuit dicens: quia uidi spiritum sanctum descendentem de caelo quasi columbam & mansit super eum: tali uoce, talique iudicio mansuetudinem eius praedicauit: Ecce agnus dei, qui tollit peccata mundi. Denique in sacrificio domini, sacrificio odoris suauissimi, eadem mansuetudo agni, quam simplicitas columbae, mystice significat innocentiam & pietatem Christi filij dei.

¶ Be die illo quem determinauit spiritus sanctus in Dauid, dicendo:

Hodie si uocem eius audieritis.

Caput .XI.

X tunc dies ille est bonae auditionis, dies uocis audiende in lenitate fidei, quem spiritus sanctus determinauit in Dauid, et populus modo meminit. Quapropter sicut dicit spiritus sanctus: Hodie si uocem eius audieritis, nolite obdurare corda uestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto.

¶ O uox dulcis & suavis uox dilectionis & gratiae, uox turturis & columbae, quam apud Lucam, taliter cepimus audire. Regressus in uirtute spiritus in Galilaeam, cum uenisset Nazareth, & intrasset in synagogam, & traditus esset sibi liber Prophetæ Esaiæ, locutusque hunc statim inuenisset: spiritus domini super me, propter quod unxit me, euangelizare pauperibus misit me, praedicare captiuis remissionem, praedicare annum domini acceptum, & diem retributionis. Hodie (inquit) impleta est haec scriptura in auribus uestris. Ab ista uoce debent corda nostra hodie mollescere siue mitescere: hodie inquam, id est, alio die, qui alius est ab illo die, quo exiit Israel de Aegypto per mare rubrum, & per quadraginta annos tentauerunt, atque exacerbauerunt spiritum sanctum in deserto. ¶ Nunquid non hoc uidit Iohannes Baptista, qui in initio diei huius uidens ad se Iesum uenientem, dixit (ut supra meminimus) Ecce agnus dei: Denique talis eius dictio talem nobis sensum efficit. Ecce cuius in figura immolatus est agnus in Aegypto, sumpto sanguine qui erat in limine & posito in superliminari & super utrumque postem, ut figuram crucis exprimeret, factumque est phasae, id est, transitus: transiit enim dominus per Aegyptum, Aegyptios percutiens, & filios Israel saluans. ¶ Nunc alia percutietur Aegyptus, & aliud mare diuidetur, & aliud manna de caelo dabitur, & alia petra sitientibus alias dabit aquas, & in aliam terram intrabitur, & alia ciuitas Hierusalem inhabitabit, & omnia in nouum restituentur, dicente isto, qui spiritu sancto baptizat, ecce noua facio omnia. Igitur dies sanctae nouitatis tunc illuxit. quando desuper in columbae specie apparente spiritu pietatis, Pontifex declaratus est Christus filius dei: Pontifex (inquam) ipse, & hostia & templum, ex tunc optime ornatum (ut supra diximus) secundum figuram templi illius manufacti, auro uidelicet non corruptibili, sed auro uero splendide diuinitatis, quae tunc in eo splendere cepit per operationem uirtutum & gratiam sanitarum, caeteraque opera digiti dei spiritus sancti.

¶ Be eiusdem domus dedicatione, id est, resurrectione secundum Psalmum uice simum nonum, cuius est titulus, Psalmus Dauid cantici in dedicatione domus Dauid.

Caput .XII.

Dedicatione domus iuxta propositum properat animus, id est, ad gloriam resurrectionis domini nostri Iesu Christi, qua sine dubio dedicatum est templum corporis eius, ita ut omni mortalitatis seu passibilitatis paupertate deterfa, solennitas aeterna, festiuitas sempiterna, in uoce exultationis & confessionis in ea celebraretur ab angelis, celebraretur ab hominibus quotquot sunt uel erunt filij resurrectionis. ¶ Hoc loco sensum & uerba nostra dirigit textus Psalmi uicesimonomi, cui talis praescriptus est titulus. Psalmus cantici, in dedicatione domus Dauid. Primum autem in fundamento sermonis illud ponere libet, quia domus illa manufacta, quae in typum huius aedificata fuit (ut supra diximus) sub trina benedictione nominis domini dedicata est, sicut habet manifeste ipsa scripturae series. Primum namque sic scriptum est: Conuertitque rex faciem suam & benedixit omni ecclesiae Israel & ait: Benedictus dominus deus Israel, qui locutus est in ore suo ad Dauid patrem meum, & in manibus eius perfecit, & caetera. Item secundo: Stetit autem Salomon ante altare, domini in conspectu Ecclesiae Israel, & expandit manus suas in caelum, & ait: Domine deus Israel, non est similis tui deus in caelo desuper, & super terram

K 3 deorsum,

Iohan. j

Psalm. 24.
Vox christi dulcis, uox turturris Luc. 4

Esa. 6j

Ecce agnus dei Iohan. j Exo. jz

Ecce uoua facio omnia

Apo. 2j

Dedicatio domus Christi in resurrectione eius celebrata est. 3. Reg. 8